

De tuinbouw in Ierland

Uit informaties was de indruk ontstaan dat de Ierse regering de tuinbouwproductie in eigen land stimuleert om het land zoveel mogelijk 'self-supporting' te maken. De Ierse regering zou extra aandacht besteden aan de opbouw en uitbouw van het tuinbouwkundig onderzoek en de tuinbouwvoorlichting. Daar Ierland een niet onbelangrijke afnemer is van enkele van onze tuinbouwproducten, zoals stooktomaten, druiven en peren, hebben dr. D. W. Stolp, inspecteur van het Tuinbouwkundig Onderzoek, en de schrijver van dit artikel van 9 tot 21 mei 1960 een studiereis naar Ierland gemaakt.

Algemene gegevens over Ierland

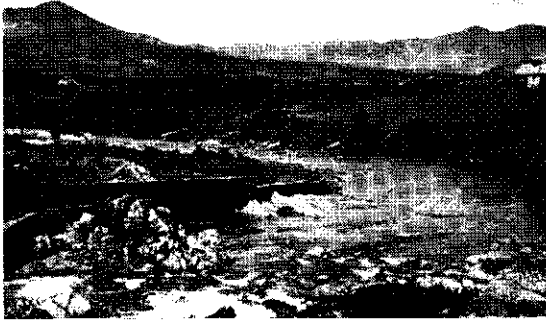
De totale oppervlakte van Ierland is 6 800 000 ha (Nederland 3 600 000 ha). Het aantal inwoners bedraagt slechts ongeveer 3 000 000, waarvan 1/3 woonachtig is in de grote steden Dublin, Cork, Limerick, Waterford en Galway. De bevolking van Ierland vertoont weinig groei, ondanks het feit dat het geboortecijfer hoog ligt. De oorzaak moet onder andere gezocht worden in de emigratie. Vooral uit het arme westelijk en noordwestelijk deel van Ierland emigreren jaarlijks nog duizenden naar Engeland en de Verenigde Staten.

Een groot aantal Ieren werkt gedurende een beperkte tijd van het jaar in Engeland als tijdelijke

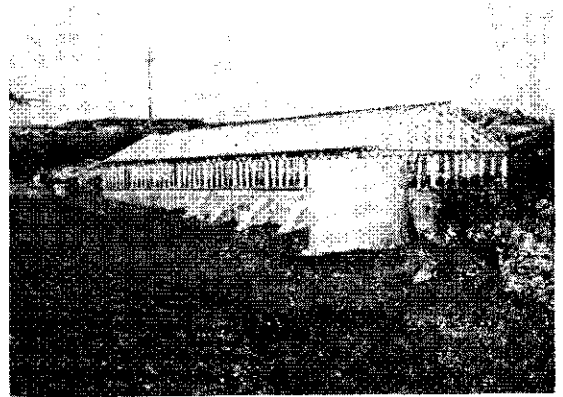
werkkrachten (suikerbietenseizoen). Het loonniveau ligt in Engeland aanzienlijk hoger dan in Ierland.

Volgens de statistiek vindt nog 45% van de bevolking zijn bestaan in de landbouw. Van de totale export, die voor 95% gericht is op Engeland, neemt de landbouw 75% voor zijn rekening.

Sedert de tweede wereldoorlog is er sprake van een sterke toeneming van het toerisme uit Engeland en de Verenigde Staten. De industrie is in Ierland van weinig betekenis; slechts 15% van de bevolking vindt daarin zijn bestaan. Een duidelijk kapitaaltekort is hiervan de oorzaak. Thans wendt de Ierse regering pogingen aan om buitenlandse industrieën aan te trekken, onder aanbidding van gunstige vestigingsvoorwaarden en belastingfaciliteiten. Deze pogingen worden met succes bekroond. Vooral van Duitse en Amerikaanse zijde bestaat er belangstelling; ook enkele Nederlandse industrieën (Verolme, Rippen) vestigden zich in Ierland. De nog lage arbeidslonen en de lage sociale lasten zijn in dit opzicht aantrekkelijk. Een ander voordeel is dat Ierland, hoewel geen deel van het Gemenebest, wel alle preferenties hiervan op de Britse markt geniet. De Ierse regering hoopt op deze wijze meer bestaansmogelijkheden te scheppen, waardoor de 'overemigratie' zou kunnen worden tegengegaan. In deze gedachtengang past ook het streven van de Ierse regering om de tuinbouw als een intensieve vorm van

Typisch Iers landschap

Tomatenkasje (120 m²) in Connemara, gebouwd in het kader van het Glasshouse Scheme

groenteteelt voor de conservenindustrie. Vooral de oppervlakte erwten is de laatste jaren uitgebreid. Ook de contractteelt voor de diepvries neemt in omvang toe. Deze groeiende belangstelling is in het bijzonder te danken aan de stimulerende activiteiten van de Irish Sugar Company, een semi-staatsbedrijf dat zich de laatste jaren intensief is gaan toeleggen op de verwerking van groenten en fruit. In de naaste toekomst zal dit bedrijf zich ook gaan bezighouden met het droogvries-procédé.

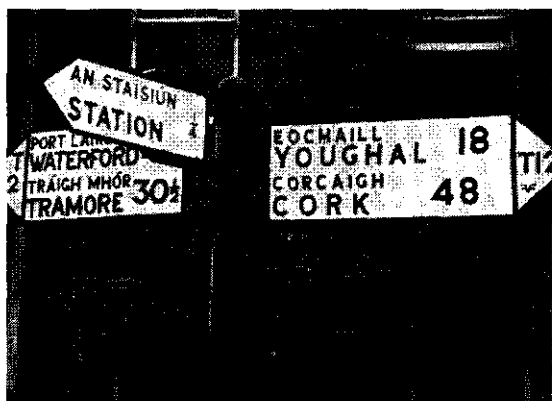
Aparte aandacht verdient de ontwikkeling van de uienteelt. Deze was vanouds van betekenis in het aan de zuidwestelijke kust gelegen centrum Castle-gregory. Tengevolge van de sterk optredende aard-appelmoeheid zijn de kleine landbouwers in dit district in de jaren dertig van de aardappelteelt op de uienteelt overgeschakeld. Van jongere datum is de ontwikkeling van de uienteelt op de goede gronden rond Dublin en in de provincies Kildare, Louth en Wexford. In 1959 werd een kleine 500 ha met uien beteeld. In dat jaar had enige export naar Engeland plaats. Het is de vraag of deze teelt zich gunstig zal blijven ontwikkelen. Goede grond is

voldoende aanwezig, maar het vochtige klimaat kan wel eens een ernstige belemmering vormen voor het telen van een houdbaar kwaliteitsproduct.

Champignonteelt

De champignonteelt is de laatste 15 jaar aanzienlijk toegenomen. Ierland telt thans een 50-tal commerciële bedrijven met een geschatte produktiewaarde van rond f 10 000 000. De grootste concentratie van de champignonbedrijven is te vinden bij Dublin. Ook in de nabijheid van de noordelijke grens van de republiek is deze teelt van veel betekenis. Verschillende bedrijven zijn zeer goed uitgerust met speciale champignonhuizen. Ook wordt het produkt wel als een 'catchcrop', als nateelt van tomaten, in kistjes gekweekt. In de champignonindustrie werken ongeveer 300 arbeiders, die hoge lonen kunnen verdienen. Deze arbeidsintensieve teelt vraagt een bezetting van 4 man per 1000 m².

In Ierland zelf is een goede markt voor champignons aanwezig, maar deze is uiteraard beperkt. De laatste jaren heeft men met succes een exportmarkt in Engeland opgebouwd. De meeste champignons

Engels en Iers

worden per vliegtuig van Dublin naar Londen, Birmingham, Liverpool en andere grote centra verzonden. Bij een bezoek aan enkele bedrijven bleek dat men vertrouwen had in de toekomst van dit produkt, zodat men tot uitbreiding van de teelt was overgegaan.

Groenteteelt onder glas

De uitbreiding van de groenteteelt onder glas dateert uit de jaren dertig toen voor het eerst invoerrestricties werden toegepast en de tomatenteelt in september en augustus werd beschermd.

Na de oorlog nam het areaal koud glas toe, daarna ook het areaal stookglas. Het glas wordt voor praktisch 100% voor tomaten benut; sla en komkommers zijn onbelangrijke teelten. De tomaat is in Ierland een zeer gewilde vrucht, die het gehele jaar door wordt geconsumeerd. In de winter en het voorjaar worden tomaten geïmporteerd van de Canarische eilanden, Guernsey en uit Nederland.

Men krijgt de indruk dat in goede groeiseizoenen de binnenlandse markt verzadigd geraakt met koude tomaten, met als gevolg lagere prijzen. Thans is er

een duidelijke tendens naar verwarming en vroeging om het aanbod te spreiden. De oppervlakte kastomaten zou in totaal nog slechts 80 ha bedragen. In de omgeving van Dublin vinden we de grootste oppervlakte glas, te weten 50% van het areaal. Hier zijn ook de grootste bedrijven gevestigd. Goede afzetmogelijkheden en een gunstig klimaat (betrekkelijk veel zonlicht) vormen de verklaring voor deze ontwikkeling. De rest van het areaal glas vinden we rond Cork, Limerick en verspreid over het land. Van het totale tomatenareaal wordt naar schatting 24% verwarmd.

In 1959 zou de totale kastomatenproduktie 5 000 ton hebben bedragen.

De teelt zelf vertoont veel overeenkomst met die in Engeland. Men gebruikt het Engelse type kassen; zelden warenhuizen. Op de grote bedrijven worden vrij veel aluminium kassen gebouwd, die aan hoge eisen beantwoorden.

De geteelde rassen zijn Ware Cross, Potentate, Moneymaker en Single Cross. Een voordeel van sla wordt zelden bedreven, een nateelt van chrysanten vaker. Druppelbevloeiing is zeer populair. De verwarmingskosten liggen hoog, daar de olie duurder is dan in ons land.

Ondanks lage lonen ligt volgens een ruwe schatting, de kostprijs van de tomaten hoger dan in ons land.

Kunstmatige ontwikkeling van de tomatenteelt door de overheid

De tomatenteelt in Ierland is sinds 1934 door bepaalde regeringsmaatregelen ook rechtstreeks bevorderd, zij het op beperkte schaal. Een van de probleemgebieden van Ierland vormt het 'barre westen'. De grond is er zeer arm en rotsachtig; men ziet vaak meer stenen dan gras. De regenval is er erg hoog, 1500 mm per jaar; in de bergen valt wel 2000 mm. Men leeft er van wat koeien, schapen en kippen, men steekt turf, bedrijft wat visvangst en krijgt geld van geëmigreerde familieleden toegezonden. Het subsidiëren van de bouw van kleine tomatenkasjes is een van de middelen, waar-

Het sterkst is de groei in de provincie Wexford; daar breidde het areaal klein fruit zich uit van 250 ha in 1958 tot 330 ha in 1959.

De klein-fruitpercelen van 0,5 à 2 ha vormen in Wexford meestal een onderdeel van de landbouwbedrijven van 12-40 ha. Ook vindt men wel klein fruit bij de 'smallholders'. De percelen zien er gezond uit; het gebied is nog jong. De grond is een goed doorlatende zavelgrond. Organische mest is in ruime mate voorhanden en wordt veel gebruikt.

In Wexford worden de volgende rassen geteeld:

aardbeien: Talisman, Red Gauntlett, Cambridge Vigour, Huxley;

zwarte bessen: Wellington XXX, Westwick Choice, Mendip Cross;

frambozen: Lloyd George, Malling Exploit, Malling Jewel.

De zwarte bessen hebben vaak te lijden van de nachtvorst.

Ook in de klein-fruitteelt is de stimulerende invloed van de overheid merkbaar. Enkele jaren geleden is namelijk de Irish Sugar Company, die suikerfabrieken exploiteert in geheel Ierland, zich gaan interesseren voor de verwerking van groenten en fruit. Deze sugar company is een semi-staatsbedrijf. Met het afsluiten van contracten tegen stimulerende prijzen tracht dit bedrijf de teelt te bevorderen.

In 1959 golden voor Wexford de volgende contractprijzen:

aardbeien gedopt	f 0,98 per kg
aardbeien ongedopt	f 0,84 per kg
frambozen	f 1,17 per kg
zwarte bessen	f 1,68 per kg.

Onderzoek en voorlichting

Het tuinbouwkundig onderzoek verkeert in een fase van snelle ontwikkeling. Voor de belangrijkste takken van tuinbouw zijn en worden proefstations

in het leven geroepen. Het tuinbouwkundig onderzoek ressorteert in zijn geheel onder 'The Agricultural Institute', een nog jonge instelling die enigszins doet denken aan de 'Raad voor Landbouwkundig Onderzoek' in ons land. Onder de afdeling tuinbouw vallen de volgende proefstations:

Research Station for Glasshouse and Vegetable Crops, dat ten noorden van Dublin in een tuinbouwgebied ligt. Men doet daar onderzoek op het gebied van de groenteteelt en de champignonteelt. Het bedrijf is 40 ha groot, waarvan 2000 m² glas. Men bouwt alleenstaande aluminium kassen, alle van dezelfde afmeting. Dit proefstation was nog in aanbouw.

Soft Fruits Centre, Clonroche, Wexford. Hier gaat men zich bezighouden met het klein fruit.

Pomology Research Station, Dungarvan, Waterford. Dit proefstation zal zich bezighouden met het groot fruit, in hoofdzaak appels. Schurftziekte van appels is een punt van onderzoek.

Grondonderzoek voor de tuinbouw vindt plaats op het Johnstown Castle Agricultural College te Wexford.

De voorlichting wordt gegeven door de Advisory Service die onder het Ministerie van Landbouw ressorteert. Er zijn 65 'advisers' bij de tuinbouwvoorlichting betrokken.

Samenvatting en conclusies

1. In Ierland, een nog bij uitstek agrarisch land, beschouwt men de tuinbouw als een der mogelijkheden om tot een grotere welvaart te komen.
2. De Ierse tuinbouw had tot nu toe een bescheiden omvang en kon, ondanks het geringe gebruik van groenten en fruit, niet in de eigen behoefte voorzien. Aanvullende import is noodzakelijk.
3. De laatste jaren wordt de tuinbouw door de Ierse regering gestimuleerd. De invoer van tuinbouw-

produkten wordt door de regering steeds sterker beperkt met het doel de Ierse producent te beschermen. Men wil op tuinbouwgebied in eigen behoefte gaan voorzien en zo mogelijk ook gaan exporteren; de Engelse markt ligt voor de Ieren open.

4. Of de tuinbouw zich in Ierland in een snel tempo verder zal uitbreiden, hangt in hoge mate af van het initiatief dat de bevolking zelf ontwikkelt. In deze is men niet al te optimistisch gestemd.

5. De klimatologische omstandigheden voor de tuinbouw zijn in Ierland in het algemeen minder gunstig dan in ons land. Arbeidskrachten zijn er wel in voldoende mate aanwezig, maar het zijn geen geschoolde tuinbouwarbeiders. Grond is geen schaars artikel.

6. Wil men de Engelse markt gaan bedienen, dan zal er nog veel moeten verbeteren op het gebied van sortering, verpakking en standaardisatie. Ook de verbindingen met Engeland zullen verbeterd moeten worden. De Ierse producenten zullen bereid moeten zijn tot onderlinge samenwerking op het terrein van de afzet en alles wat daarmee samenhangt.

7. Als afnemer van Nederlandse tuinbouwprodukten zal Ierland van steeds minder betekenis worden. Dit geldt speciaal voor artikelen als stooktomaten en uien, waarvan de produktie in Ierland zelf toeneemt. Onze export van druiven en peren zal minder hinder ondervinden, daar beide produkten in Ierland weinig geteeld worden.

8. De toekomstige ontwikkeling van de tuinbouw in Ierland zal tenslotte sterk afhangen van de situatie op de Engelse markt. Blijft Engeland een door hoge invoerrechten beschermde markt voor tuinbouwprodukten, dan is deze markt voor Ierland interessant. Verandert deze positie wanneer Engeland tot de EEG toetreedt in deze zin dat de bescherming zou afzwakken, dan wordt de exportpositie voor Ierland minder gunstig.

9. De stijgende welvaart die de laatste jaren ook in Ierland te bespeuren valt, zal het verbruik van groenten, fruit en bloemen ongetwijfeld doen toenemen.

10. Het tuinbouwkundig onderzoek ontwikkelt zich snel. Verschillende proefstations zijn in opbouw. De tuinbouwvoorlichtingsdienst is de laatste jaren uitgebreid, waardoor de voorlichting geïntensiveerd kon worden.

Summary

Horticulture in Ireland (Report of a study tour)

Ireland, still pre-eminently an agricultural country, regards horticulture as one of the ways towards greater prosperity. Horticulture is practised on a small scale and cannot meet the home requirement. Supplementary imports are still necessary. In recent years the Irish government has stimulated horticulture. To protect the Irish producer the importation of horticultural produce is being more and more restricted. The aim is self-sufficiency and if possible a surplus for export. The rate of development will depend greatly on the initiative shown by the population itself.

The future development of Irish horticulture also depends on the situation on the English market. If England continues to protect its horticultural market by high import duties, this market will be interesting for Ireland. Should England, however, join the EEC, it would ease its tariff and this would have an adverse effect on Irish exports.

Dutch exports of horticultural produce to Ireland will gradually decrease. This applies especially to such products as hothouse tomatoes and onions, which are being more and more produced in Ireland itself. Dutch exports of grapes and pears will be less affected as these fruits are only grown on a small scale in Ireland. As in Ireland, too, the standard of living is rising, the sales of fruit, vegetables and flowers will, no doubt, increase. Horticultural research is developing rapidly. Several experimental stations are under construction. The horticultural advisory service has been extended of late and, accordingly, advisory work intensified.